

409.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 18 maja 1927 r.

o kaucjach składanych w związku z umową o pracę.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Pracodawca może przy zawieraniu umowy o pracę żądać od pracownika złożenia kaucji jedynie na zabezpieczenie rzeczywistych szkód i strat, mogących wyniknąć z winy pracownika przy wykonywaniu pracy lub z powodu tej pracy łącznie z ewentualnymi kosztami sądowymi (art. 4).

Powstałą szkodę lub stratę pracodawca może pokryć z kaucji tylko za zgodą pracownika tak co do zasady, jak i wysokości odszkodowania; w braku zaś porozumienia — na podstawie orzeczenia sądownego.

Pracodawcy służy co do roszczeń z tytułu szkód i strat na kaucji przywilej pierwszeństwa zaspokojenia przed innymi wierzycielami.

Art. 2. Pracownik lub osoba, składająca za niego kaucję, powinna ją złożyć na imię pracownika w Banku Polskim albo w instytucji kredytowej państwowej lub samorządowej, stosownie do umowy bądź w gotówce, bądź w papierach procentowych, bądź w innych wartościach.

Kaucje pracowników zatrudnionych w państwowych instytucjach i zakładach pracy, lub w instytucjach i zakładach pracy znajdujących się pod zarządem państwowym mogą być składane bezpośrednio w tych instytucjach i zakładach. Do kaucyj tych mają jednak zastosowanie postanowienia art. 1 i 4 niniejszego rozporządzenia.

Art. 3. Instytucje wymienione w ust. 1 art. 2 powinny co do kaucyj, składanych przez lub za pracowników z powodu umowy o pracę wymienić w księgach depozytowych następujące okoliczności, podane na podstawie zgodnego ustnego lub pisemnego oświadczenia stron zainteresowanych:

- 1) imię i nazwisko pracownika składającego kaucję, a jeżeli kaucję składa za pracownika inna osoba, także jej imię i nazwisko;
- 2) imię i nazwisko pracodawcy względnie nazwę przedsiębiorstwa, na rzecz którego kaucję ustanowiono;
- 3) wartości składane z dokładnym ich oznaczeniem i nadmienieniem, że złożono je tytułem kaucji;
- 4) pretensje, na których zabezpieczenie wartości te mają służyć;
- 5) osoby uprawnione do podjęcia kapitału, oraz warunki podjęcia;
- 6) sposób przekazywania pracodawcy należności z kaucji, wynikających ze szkód i strat (art. 1) w razie dobrowolnego porozumienia stron.

Wszystkie te okoliczności winny być zawarte także w dowodzie złożenia (kwicie depozytowym).

Do odbioru odsetek, przypadających od sumy złożonej lub dochodów od złożonych papierów wartościowych uprawniony jest bez zgody na to pracodawcy, składający kaucję.

Art. 4. Kaucja może być podjęta tylko za zgodą pracodawcy względnie na podstawie orzeczenia sądownego.

Pracodawca powinien w ciągu 14 dni od chwili ustania stosunku pracy dokonać potrzebnych czynności umożliwiających składającemu kaucję jej podniesienie.

Pracodawcy wolno odmówić dokonania tych czynności jedynie w razie podniesienia roszczenia względem pracownika z tytułu szkód i strat (art. 1), o czym powinien mu oznajmić w ciągu powyższych dni 14, a następnie w braku porozumienia wytoczyć przeciwko niemu powództwo sądowe w ciągu dalszych 4 tygodni. O ile w wymienionych okresach pracodawca nie podniesie roszczenia względnie nie wytoczy powództwa, powinien on **bezwzględnie** umożliwić podjęcie kaucji.

Art. 5. Postanowienia umów, na mocy których pracownik celem uzyskania posady lub utrzymania nadal stosunku pracy, pożyczą lub daje na przechowanie lub do użytkowania jakiegokolwiek wartości pracodawcy lub osobie działającej z nim w porozumieniu, są nieważne.

Art. 6. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy kaucyj, których wartość rynkowa w chwili złożenia przekracza 5.000 złotych, oraz kaucyj hipotecznych.

Art. 7. Pracodawca, winny naruszenia przepisów art. 1 ust. 1, art. 4, art. 5 i art. 9 oraz przyjęcia od pracownika kaucji wbrew przepisowi art. 2 ust. 1, jeżeli dany czyn nie ulega ukaraniu surowszemu w myśl innych ustaw karnych, będzie karany grzywną do tysiąca złotych i aresztem do dwóch tygodni lub jedną z tych kar.

W razie skazania za jedno z przestępstw wymienionych w ust. 1 po raz drugi, a przytem przed upływem lat pięciu od dnia odbycia kary za takiż czyn poprzedni—winny ulegnie karze aresztu do 4-ch tygodni.

Art. 8. Do orzekania powołane są sądy powiatowe (pokoju).

Na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego z 1873 r. można wnieść odwołanie niezależnie od postanowień §§ 283 i 464 U. P. K.

Art. 9. Kaucje, złożone przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, o ile sposób ich złożenia nie odpowiada jego przepisom, powinny być w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie tego rozporządzenia podjęte i ponownie złożone z uwzględnieniem przepisów niniejszego rozporządzenia.

Art. 10. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom: Pracy i Opieki Społecznej i Sprawiedliwości we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

410.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 27 maja 1927 r.

o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

CZĘŚĆ I.

Przymus ubezpieczenia.

Art. 1. Budowle, położone na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, krakowskiego, lubelskiego, lwowskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, warszawskiego (z wyłączeniem m. st. Warszawy), wileńskiego i wołyńskiego, z wyjątkiem budowli, wymienionych w art. 2, podlegają przymusowi ubezpieczenia od ognia w całkowitej sumie oszacowania.

Art. 2. 1. Przymusowi ubezpieczenia od ognia nie podlegają budowle:

- a) stanowiące własność Państwa Polskiego, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych;
- b) zajmowane przez poselstwa i konsulaty państw obcych, o ile stanowią własność tych państw — z zastrzeżeniem wzajemności;
- c) fabryczne;

d) narażone na wyjątkowo wysoki stopień niebezpieczeństwa pożaru, a w szczególności: składy materiałów i wyrobów wybuchowych, teatry i cyrki;

e) o charakterze tymczasowym lub przeznaczonym na rozbiórkę.

2. Za budowle fabryczne uważa się pomieszczenia zakładów fabrycznych oraz inne pomieszczenia, będące w związku z nimi i leżące na terytorjum fabrycznym. Zakładami fabrycznymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są te, w których produkcja odbywa się przy pomocy napędu mechanicznego o sile nie mniejszej niż 10 koni mechanicznych lub też zatrudniające przynajmniej 15 robotników.

Art. 3. 1. Poszczególne sejmiki powiatowe (rady powiatowe) mogą uchwalić przymus ubezpieczenia od ognia mienia ruchomego w gospodarstwach rolnych oraz przymus ubezpieczenia żywego inwentarza od pomoru, przyczem przymus ubezpieczenia winien objąć obszar całego powiatu.

2. W zakresie ubezpieczenia pól od gradobicia uprawnienie to należy do sejmików wojewódzkich, przyczem przymus ubezpieczenia winien objąć obszar całego województwa.

3. Wykonanie przymusu, uchwalonego w myśl ustępu pierwszego lub drugiego, może być poruczone tylko publicznemu zakładowi ubezpieczeń, a na terytorjum działania Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych — tylko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych.

CZĘŚĆ II.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 4. 1. Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych, utworzona ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. № 64, poz. 395) i zreorganizowana rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 października 1924 r. o reorganizacji Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. № 92, poz. 862), otrzymuje nazwę: Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest instytucją prawnopubliczną na wzajemności opartą, mającą na celu dobro publiczne, a nie osiągnięcie zysków.

3. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest osobą prawną.

Art. 5. Siedzibą Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 6. 1. Zadaniem Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest ubezpieczanie od ognia budowli, podlegających, stosownie do art. 1, przymusowi ubezpieczenia od ognia (dział przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia).

2. Budowle, które podlegają przymusowi ubezpieczenia od ognia, muszą być ubezpieczone w $\frac{2}{3}$ sumy oszacowania w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, w $\frac{1}{3}$ zaś sumy oszacowania